

1 nagyon szép könyv avagy a csúnya könyv dicsérete*

A haza legjobb definíciója a könyvtár.
(Elias Canetti)

Nem azért választottam ezt az alcímet (és valamelyest a tartalmat), hogy olcsón provokáljak, hanem talán éppen egy ilyen gyönyörűséges díszalbum, mint amilyen a *Kincsek a nemzet könyvtárából* kapcsán vagy közelében jobban megvizsgálható ama vallomásszerű, enyhén link állításom, miszerint nem szeretem a szép könyveket.

De kezdjem messzebről, nagyon is közelről. Ezt az írást, nem minden meghatódottság nélkül, Bata Imrének ajánlom, ő volt az, aki engem hajdanán ide (oda) a Széchényi Könyvtárba bevezetett, ez volt az ő Bevezetése. Több szempontból is kár, hogy most nem lehet itt. Velem kapcsolatban ő mondhatni anyaszerűen viselkedett, részint folyamatosan aggódott értem, kisfiam, ne felejtsd el fölvenni a sálat, óvott, féltett, részint minden jót, ami velem történt, számon tartott, és úgy büszkélkedett velem, mintha a mamám, s minthogy a mamám nagyon hamar meghalt, kis könnyű anyakomplexusomat vele kompenzáltam.

Éppen harminc éve jártam először ezen intézmény falai között, még a régi falak közt, mentem többnyire a Kézirattárba, ahol Bata Imre többnyire Hamvas-kéziratokat mutatott. Távolabbról fel-feltűnt Karsay Orsolya alakja is, ő nagyban különbözött Batától, amennyiben utóbbit meg mertem szólítani, Karsay Orsolyát meg nem (alig). Ma már mindenkit meg merek szólítani, legföljebb van, akit nem akarok, és van, akit nem tudok, például Bata Imrét.

Érdekes tulajdonsága az embernek, hogy büszke az időre, úgy szoktuk születésnapjainkat, különösen az öttel és kettővel oszthatókat ünnepelni, mintha az önmagában érték volna. Igen, én is önerőből lettem ötvenéves. Egyébként épp a lecsengő millenniumozás kapcsán el lehet arról tűnődni, hogy mennyi is a mennyi, hogy sok-e ez az ezer év, és, hogy egy kurrens szöfordulattal éljek, elég-e, elég volt-e kihordani bizonyos problémákat, illetve megoldásukat.

Látszik, nem az ezer év volna kevés vagy csenevész, nem evvel volna baj, hanem a folytonossággal, hogy nem folytonosan építkezünk, nem folytonosan foglalkozunk a dolgokkal, tartjuk rendben azokat, munka épülne munkára, hanem mintha újra és újra nulláról indulnánk, s ha így van, annak messzemenő napi következményei vannak, hogy mást ne mondjak, éppen a munkát illetően, a munka szerepét, státusát, becsületét illetően. Mintha a munka helyett a szerencse többet

* Elhangzott a könyv bemutatója alkalmából az Országos Széchényi Könyvtárban, megjelent az ÉS 2002. május 10-ei számában.

számítana, hogy unfairül ideidézzem: sors bona, nihil aliud, a dolgok következetes rendbentartása helyett az improvizáció, amely természete szerint hol zseniális, hol kókler, és semmiképp nem összeegyeztethető a következő zsenialitással és kóklerséggel (ezt a kvázi-személyességet már lehetne a kultúra vagy a civilizációnk csenevészségének mondani), az élési technikák helyett a túlélési technikák, a tiszta beszéd helyett a sejtetések.

A tradíció az nem kolbásztöltő verseny meg zászlók szakmáiban való átadása, és nem május elsejei ingyen sör és virsli, hanem birtoklás. És nem tradíció, hanem tradíciók. És a birtoklás nehéz. Mert tudnom kell, mit birtoklok, ismernem, ez a feltétele a birtoklásnak, és az ismerés nehéz, minden értelmében az, nagy és szép és nehéz. Vagy nem szép és nagy. És a birtokláshoz tartozik a felelősség is.

Rosszul múltjuk az időt.

Ebben a környezetben hihetetlen nagy jelentőségű, ha egy intézmény, mint a Széchényi Könyvtár, kétszáz éves, mert az azt mutatja, hogy ott rendben telt az idő; volt idő és rendben telt. Ez nem jelenti azt, hogy minden rendben volna, van, ami igen, s van, ami nem, olykor sokat kell várni a ruhatárnál. És persze az is kérdés, hogy egyáltalán létezhetnek-e ilyen szigetek, zárványok, vagy csak félrevezetjük magunkat. Mert amikor egy ilyen tekintélyes épületet látunk, telve szellemiséggel, nemcsak könyvekkel, akkor még az elébb hiányolt folyamatos építkezést is látni véljük, minthogyha léteznék a Bildungsbürgertum, a művelt polgár. Mármost nem hogy a művelt polgár nem létezik, de még a műveletlen se, és ezen az sem javít, ha az utóbbi időben megszaporodott az egy magyar kiművelt emberfőre eső Márai-idézetek száma. Én aztán tudom, citátot mindenre lehet hozni, és mindent is a citátra, pontosan, szépen, ahogy az eperfa lombja bólingat, férfimunka, csak úgy érdemes.

Az ember vagy olvassa, vagy keresi a könyvet. Mindig van egy könyv, amelyet keresünk, értsd: nem találunk. A magyar géniusz, említettem már másutt, a keresést illetően két királyi utat tud fölmutatni, a Jelenits Istvánét, illetve a Cs. Szabó Lászlóét. Az előbbi alapterepe egy látszólagos káosz, a könyvek a polcokon, a földön, az ágy alatt, az ágyban, úton, vízen, sínen és a levegőben, röviden mindenütt, itt értelmesen definiálhatatlan volna egy könyvtelen térrész, a keresést pedig lényegében a kegyelem szervezi, mindenesetre racionálisan nem követhető és nem alátámaszthatva: hirtelen mozdulattal valahová benyúlunk, könyékig, hónaljig, és hopp: kivesszük: *Nachlass, Friedrich von Amerling, Wien, 1916, Dorotheum* aukciós katalógusát, fűzött példányban, mert arra nekünk múlhatatlanul szükségünk van.

A másik módszer kevesebbet bíz az égre, itt a kéznek nincs szerepe, hanem a lábnak, az ember bólint, igen, bírjuk *A kihaló szentesi víziólet néprajzi és néprajzi maradványait* félvászon kötésben, és ez a birtoklás nem lényegtelen, más így a szobánk, mások a mozdulataink, másképp vesszük a levegőt, ám mégiscsak jobban járunk, ha most elmegyünk egy közkönyvtárba, és ott olvassuk el.

Szintén idéztem már egy hozzám közelálló kifakadását, „nélkülöm te egy közepeszerű matematikus lennél”, s ha ez volna a helyzet, könnyen lehet, hogy (könyv)kereső-programokat eskábálnék, minthogy valami efféle volt a diplomamunkám (címe), Opiumális bináris keresőfák. Ebből már könyvkeresés nem lesz, legföljebb majd még egy regénycím.

Visszatérve az álprovokatív alcímre, talán érdemes a szép és a csicsás, az egyszerű és a csúnya közt különbséget tenni. Persze akkor azonnal rövidre is zártuk

a kört, mert a csicsás nem szép, a szép pedig egyszerű. (Már csak abban kéne megegyezni, hogy a nem szép az csúnya...) A díszessel kereshetnénk még egérutat, ha az egérútkeresés volna vállalt célunk, nem az.

A csúnya tárgyat rossz kézbe venni, ez igaz a csúnya könyvre is, és ezen alig segít a szép belbecs. A kilencvenes évek elejének volt vezető műfaja vagy műtárgya a randa könyv, a füzetszerű túlélés, amin nemcsak a pénzhiány látszott, mely valóban nagy úr, hanem a kedvetlenség is – amely a tárgyat magát kérdőjelczte meg. Ha így, ha ennyi, akkor minek?

Szép ide, csúnya oda, az azért igaz, hogy engem főként a könyv-könyv érdekel, s a könyv mint vizuálisan értékes tárgy és mint ilyen kultúrtörténeti érték – kevésbé. A gyanakvásom iránya, hogy a tárgy elfedi a szöveget. (Ezért, hogy sokáig bizalmatlan voltam a sorozatokkal szemben is, azt inszINUÁLVÁN, hogy centrere veszik, nem olvasásra.)

A képekönnyvek, az albumok a könyvet mint ünnepnapot prezentálják, és több nap, mint kolbász, én hétköznappárti vagyok, az olvasást nem ünnepnek tekintem, hanem egyszerű napi szükségyszerűségnek – és azután persze minden másnak, munkának, kéjnek, luxusnak, tanulásnak, és így tovább, ünnepnek.

De volna egy kevésbé személyes, tehát komolyabb – nem ellenvetés ez, inkább csak valami megfontolandó. Nem ez a pillanat az, amikor elemezni fogom a kultúra XXI. századi változásának gyökereit és mikéntjét, mindenesetre érzékeljük ezt a változást, sőt még azt is, hogy ez valahogy összefügg a szöveg és a kép viszonyával, vagyis a szóval, vagyis a könyvvel, vagyis a könyvtárral.

A virtuális könyvtár nem kérdőjelezi meg a hagyományost, de más kontextusba állítja. Értelemszerűen igaz ez az irodalomra is. Mindezen változások olykor legitímációs kényszerérettel járnak. Az írók például szeretik hangsúlyozni (jelen!), hogy milyen sokat dolgoznak. Vagyis hogy szorgos, értékes tagjai a társadalomnak. Vagy a siker. A siker is legitimál minket. Sikeres, tehát fontos, tehát jó. A sikerestés a jót lelkifurdalásosan egybemossuk. Ez az utóbbi húsz év fejleménye, az, hogy az irodalom maga is elfogadni látszik ezt a diktátumot, s ugyan (még) nem minden sikeres könyvet mondunk jónak, de már alig van olyan könyv, melyet jónak mondunk, és ne volna sikeres.

Ugyanilyen legitímációs kényszerből, alkalmazkodásból születhetnek szép könyvek. Tulajdonképpen tehát félelemből. A félelem szülte szépséget nem szeretem hát.

A könyv, amelynek alkalmából ezt írom, nem ilyen. Mögötte áll kétszáz év nyugalma és gazdagsága. És nem csupán merev és így fennhéjázó újraszámllálása e gazdagságnak, e kincseknek, hanem inkább újraolvasása, újranézése, vagyis értelmezése, vagyis a könyvben képek vannak, lettek, és nem pusztá reprodukciók. Új történeteket találunk egy iniciáléban, egy mellékalakban, újraolvashatjuk magunkat – Kiss Ilona, a könyv tervezője és Hapák József fotográfus, valamint az idő, a mi időnk jóvoltából.

Visszavonva és megerősítve az alcímet: csak olyan könyvet tudok dicsérni, amely olvasásra van. Nem többre, nem kevesebbre. Az olvasás mint birtoklás, a birtoklás mint hagyomány, a hagyomány mint szabadság.

Esterházy Péter

Angol nyelvű világbibliográfia a helyismereti könyvtári munkáról

Az angol könyvtári egyesület 2001-ben adta ki Diana Dixon szerkesztésében azt a helyismereti könyvtári munkát segítő bibliográfiát, melyet az Angol Könyvtári Egyesület Helyismereti Csoportja számára készített, és alcímében világbibliográfiának nevez.

A bibliográfia tartalma

Az 1646 szócikket tartalmazó bibliográfia célja, hogy összegyűjtse a helyismereti könyvtári munkával foglalkozó irodalmat az 1950-es évektől a 20. század végéig.

Ez az első olyan kezdeményezés, melynek célja a helyismereti gyűjteményeket kezelő könyvtárosok munkájának segítése. Nem volt fő szempontja a teljesség, de a szerkesztő igyekezett olyan széles nemzetközi áttekintést adni, amilyen csak lehetséges volt. Szelektíven válogatott azokból a dokumentumokból, melyek ugyan a helyismereti munkához is köthető általános könyvtári tevékenységgel foglalkoznak, de a helyismereti vonatkozást csak érintőlegesen említik. A válogatás, a bibliográfiába való felvétel fő kritériuma a helyismereti könyvtári munka, illetve a könyvtári folyóiratokban való megjelenés volt. Olyan általános művek, melyek helyismereti tevékenységgel nem foglalkoznak, kimaradtak a bibliográfiából. A bibliográfia túlmutat a könyvtári területen, foglalkozik a múzeumok, levéltárak helyismereti anyagaival is.

E kritériumok alapján monográfiák, folyóiratcikkek és értekezések, disszertációk kaptak helyet benne. A szerkesztő lehetősége szerint valamennyi bibliográfiában szereplő dokumentumot megnézett – kivétel ez alól az Angliában nem elérhető dokumentum, illetve az, amelynek a címéből egyértelműen megállapítható volt a tartalma – és annotált.

Ez az annotált nemzetközi bibliográfia lefedi a helyismereti könyvtári tevékenység minden aspektusát, beleértve a gyűjteménymenedzsmentet, dokumentumtípusokat, szolgáltatásokat, reklámot, restaurálást, megőrzést. Tájékoztatót ad az angol nyelvű dokumentumok mellett valamennyi fontos európai nyelven (német, francia, spanyol, olasz) írt szakirodalomról, illetve azon országok irodalmáról, ahol hagyományai vannak a helyismereti munkának. Ez utóbbi csoportba tartozók közül Magyarország 18, Finnország 4, Hollandia 2, Csehország 5, Lengyelország 11, Románia 2, Oroszország 4, Szlovákia 2, Szlovénia 1, Ukrajna 3, Jugoszlávia 1, a Szovjetunió 18 szócikkkel szerepel a bibliográfiában.

A magyar helyismereti tevékenységet bemutató szócikkek előkelő aránya a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Helyismereti Könyvtárosok Szervezete és az Angol Könyvtári Egyesület Helyismereti Csoportja közötti immár tíz éves kapcsolat ered-

ményét jelzi. Az együttműködés szervezett keretet biztosított a két ország könyvtárosainak egymás munkájának közvetlen megismeréséhez. Így vált lehetővé, hogy a magyar szervezet angolul tudó könyvtárosai előadást tarthattak Angliában, publikálhattak az angol szakmai szervezet folyóiratában. Az angol kollégák Magyarországon járva közvetlenül ismerték meg a magyar helyismereti könyvtári gyakorlatot. Tapasztalataikat szakmai folyóiratukon keresztül tették közkinccsé Angliában.

A bibliográfia szerkezete

A *bevezető tanulmány* – mely a szerkesztő munkája – történeti áttekintést ad a helyismereti munka kialakulásáról, a fontos gyűjteményekről, a fogalom változásáról, a 21. század kihívásairól. A helyismeret jellegéből adódóan olyan diszciplína, mely átfogja a történelmet, kultúrát, földrajzot, és jelentős szerepet tölt be a társadalom fejlődésében. A helyismereti gyűjtemények egyre nagyobb mértékben digitalizáltak és elektronikus úton elérhetők, s mint írja: a közkönyvtárak fejlődésének, társadalmi szerepének zálogai. Ezért is tartja időszerűnek a kiadványt. A bevezető tanulmány a szakmai egyesületek fontosságának hangsúlyozásával zárul, és kiemeli a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Helyismereti Könyvtárosok Szervezetével kialakított együttműködést is. Tételszámmal hivatkozik a bibliográfia tételeire, és közli a felhasznált irodalmat.

A bibliográfia szerkezete a tartalomjegyzék segítségével nyomon követhető. A helyismereti könyvtári munkaterületeknek megfelelően hat fő területre, azon belül további részterületekre van osztva, melyek a következők:

- helyismerettel foglalkozó *általános munkák* – egyedi gyűjtemények, bibliográfiák, helytörténet és helytörténetírás, helyismereti könyvtárosok;
- *gyűjteménymenedzsment* – elhelyezés, személyzet, képzés, finanszírozás, díjazás, statisztika, gyűjteményfejlesztés, szabványok és irányelvek, beszerzés, bibliográfiai ellenőrzés, adományok, köteles példány, szerzői jog, katalógizálás, osztályozás, indexelés, restaurálás és katasztrófavédelem;
- *szolgáltatások, tevékenységek* – használók, képzés–oktatás, reklám és marketing, rendezvények, családtörténet s genealógia, oral history, turizmus;
- *helyismereti dokumentumok* – kéziratok, könyvek, népszámlálási anyagok, efemerek, térképek, újságok, önkormányzati kiadványok, szabványok, disszertációk, audiovizuális anyagok, rádió, fényképek, metszetek, mikrodokumentumok;
- *informatika és a helyismeret* – digitalizáció, internet és CD-ROM-ok;
- *együttműködés, kapcsolatok* – levéltárak, fenntartók, helyismereti egyesületek.

A tételek számozása folyamatos, a tematikus bontáson belül a tételek szerző szerinti, ennek hiányában cím szerinti betűrendben található. A bibliográfiát szerzői és földrajzi index egészíti ki.

A bibliográfiai tételek leírása

Monográfiák esetén a megjelenési helyet csak abban az esetben tüntette fel a szerkesztő, ha az nem London. Ha a kiadás helye nem szerepel a szócikkben, ez azt

jelentí tehát, hogy Londonban megjelent dokumentumról van szó. Az adatelemek sorrendje: szerző illetve szerkesztő neve, megjelenés éve, cím, kiadási és terjedelmi adatok. A szerző neve után (comp.) megjegyzés jelzi a szerkesztői funkciót. Ha nincs szerző, a kiadás évével kezdődik a szócikk, de a besorolásnál ezt nem veszik figyelembe.

A *cikkek* és az egyéb folyóirat-publikációk leírásának szerkezete megegyezik a monográfiáéval. A kiadási adatoknál közli a folyóirat évfolyamát, számát és az írás lapszámait.

A bibliográfiai tétel felvétele a jelentős európai nyelvek – francia, olasz, német – esetén a dokumentum eredeti nyelvén történt, az annotáció minden esetben angol nyelvű.

Az ismertetett bibliográfiát haszonnal forgathatják mind a gyakorló könyvtárosok, mind a szakterület iránt érdeklődők. A tematikus elrendezés segíti őket abban, hogy konkrét problémához, érdeklődési területhez megtalálják a releváns irodalmat.

A szóban forgó és a szerző kézjegyével ellátott bibliográfia megtalálható a Magyar Könyvtárak Egyesülete Helyismereti Szervezetének könyvtárában (Katona Lajos Városi Könyvtár Vác, Budapesti főút 37. 2600).

Gáncsné Nagy Erzsébet

Local studies librarianship: a world bibliography / comp. by Diana Dixon for Local Studies Group of Library Association ; [publ. by Library Association Publishing]. – London : Libr. Association Publ., 2001. – XXI, 256 p. ; 24 cm
ISBN 1 85604 307 X

Magyar néprajzi bibliográfia 1997–1998

A közelmúltban újabb kötettel gazdagodott a kurrens néprajzi bibliográfia, módot adva az etnográfiai könyvészet *Sándor István* utáni korszakának áttekintésére. Mert ahogyan a történelemben vannak olyan fordulópontok, amelyek lényegileg változtatják meg az események folyását, és indokolt a „pre” és „post” időhatározó használata, úgy helyénvalónak tűnik a hazai néprajzi bibliográfiát is a „*Sándor István előtt*” és a „*Sándor István után*” korszakokra tagolni. Kétszeresen is. Az 1994-ben elhunyt bibliográfus szakterületének alapvető, egyszemélyes intézménye volt, előtte gyakorlatilag nem létezett választott diszciplínájának valódi, igazi bibliográfiája; bibliográfián természetesen olyan eszközt értve, amely nemcsak összegzi az addigi kutatási eredményeket, nem pusztán „leltár”-t készít (persze az sem jelentéktelen vállalkozás!), de ki is jelöli – mintegy utat mutatva – a kutatások további irányait. *Sándor István* gazdag életútja jól példázza azt, ami egyébként nyil-

vánvaló, vagyis hogy a bibliográfus, az igazi, a par excellence bibliográfus egyúttal szakterületének kiváló művelője, tudósa is.

A másik ok, amiért célszerű működését, életútját az etnográfiai könyvészetben határpontként tekinteni, szakterülete belső szerkezetének, kutatási irányainak, céljainak és nem utoljára a tájékoztatási eszközöknek, technikáknak és az igényeknek átalakulása. Sándor Istvánra lehet építeni, kell is, de nem lehet folytatni ugyanúgy bibliográfiáit. A néprajzot mint diszciplínát többször eltemették, elsírtatták az idők során, a borúlátó jóslatok ellenére azonban mindig újjáéledt. Újjáéledt, de nem úgy, mint a fénix: sosem volt teljesen azonos előző önmagával. A néprajznak több irányból érkező, elméleti, módszertani, sőt részben még ideológiai jellegű kihívásokkal is szembe kellett (és kell) néznie.

A néprajz a XVIII–XIX. századi kialakulásakor egyértelműen a tradicionális népi, vagyis az akkor azzal teljes egészében azonosítható paraszti társadalom leíró jellegű tudománya volt. Mint ilyen része a nemzeti mitológiáknak, amelyek alakították szemléletét, és amelyekre vissza is hatott. Módszere ekkor még nem annyira az elméletalkotás, hanem az ábrázolás, a megmutatás; elsődleges célja a nemzettudat kohéziójának erősítése a felkutatott és közzétett különféle források segítségével. Az eltelt mintegy két évszázadban a diszciplína vizsgálódási tárgya: a hagyományosan gazdálkodó és kultúrateremtő rendben élő közösségek felbomlottak; az ezredfordulóra, úgy tűnik, menthetetlenül véget ért egy sok évszázados, organikusan létező kultúra. Megmaradtak viszont (és helyenként új gyűjtések során gazdagodtak is) a források; az archívumokban őrzött különféle tárgyak és szöveges dokumentumok új szempontú vizsgálódásokra adnak alkalmat. A leíró, rendszerező, archiváló jellegű néprajz ezért alakul át, ezért keresi új módszereit és vizsgálódási területeit, a legkülönfélébb szakterületek szempontjaival gazdagítva metodikáját.

A magyar (és kontinentális európai) etnográfianak, mely a saját etnikai közösséget vizsgálta elsősorban, ezen kívül szembesülnie kellett az angol-amerikai etnológiai, illetve antropológiai iskolák, irányzatok, módszerek szellemi kihívásával. A XX. századi angolszász orientációjú kulturális antropológia, elvetve az etnográfia szűk, nemzeti alapú keretekbe zárkózását, a természeti népek komplex vizsgálata révén általános kultúraelméletet koncipiált. Az egyik kérdés tehát az, hogy a magyar (és az egyéb nemzeti) néprajzok milyen irányban fejlődjenek tovább. Megőrizték-e, megőrizhetik-e nemzeti jellegüket, vagy egy elméletibb ugyanakkor egyetemesebb és szükségszerűen általánosabb, a szemiotika, a strukturalizmus és a kommunikációelmélet eredményeit is felhasználó, hogy azt ne mondjuk globálisabb antropológiává válnak-e? Nyilvánvalóan komoly, nagy kihívás előtt állnak a nemzeti jellegű néprajzi iskolák, irányzatok, jelentőségük ugyanakkor roppant nagy: éppen a nemzeti identitás elnyelésével fenyegető globalizálódó világ ellen az egyik hatásos védőeszköz lehet egy tartalmában és módszereiben megújuló, elméletibb kérdések iránt fogékony néprajz.

De nem csak a nemzeti és az egyetemes – természetesen meglehetősen bonyolult – dichotómiája jelent kihívást. A klasszikus néprajz – tradicionális vizsgálódási tárgyának eltűnése következtében – szükségszerűen a jelenkor felé fordul, így azonban könnyen beolvadhat a szociológiába. (Hogy ez a veszély elkerülhető, és a szociológiai, történeti és filozófiai módszerek mesterei alkalmazásával milyen egyszerű „hagyományos” tematikájú művek születhetnek, azt a német

Hermann Bausinger, a mai etnográfia egyik paradigmaticus képviselője mutatta meg híres könyvében, a *Népi kultúra a technika korszakában* cíművel.)

Ezek azok a magyarországi néprajz előtt is felmerülő különféle kihívások, amelyek egyébként mint tendenciák felmerültek már Sándor István élete utolsó korszakában is. Befejezetlenségében is lenyűgöző terjedelmű retrospektív néprajzi bibliográfiái szilárd alapot jelentenek hosszú ideje a kurrens könyvészetek kiadásához. Sándor István kötetben megjelent könyvészetei az 1850–1870, 1945–1954, 1955–1960 közötti évek anyagát tárják fel, a kurrens bibliográfia 1971-től a *Néprajzi Hírekben* jelent meg, majd 1988-tól önálló kötetben lát napvilágot. Ez a kurrens bibliográfia gazdagodott, bővült most újabb két év anyagával.

Az 1997–1998-as tárgyév kötete *Nagy Réka és Terbócs Attila* gyűjtésében, Nagy Réka szerkesztésében valamint *Kenyéri Kornélia és Selmeczi Kovács Attila* értő lektorálása mellett került a használókhoz a *Néprajzi Múzeum és a Magyar Néprajzi Társaság* közös kiadásában. A kötet 2227 számozott tételben a magyarországi néprajztudomány fenti tárgyévekben közzétett természetét és a határon túli hungarika anyagot tartalmazza. Utóbbi nyilvánvalóan nem teljes, olyan mértékben regisztrálja csak a bibliográfia az anyagot, ahogyan az magyarországi gyűjteményekben hozzáférhető. Szerkezete kisebb módosításokkal a korábbi évek jól bevált gyakorlatát követi, 15 – az ABC betűivel jelölt – osztályban és számtalan alosztályban sorakoznak a biztos azonosítást és visszakeresést lehetővé tevő pontos bibliográfiai leírások. Külföldi használatát jelentősen megkönnyíti a magyar nyelvű címek angol fordítása. Kitűnő és gazdag mutatórendszer tárja fel a bibliográfia anyagát: szerző- és névmutató; földrajzi és etnikummutató, valamint tárgymutató – utóbbi angol nyelvű változatban is a magyar mellett. A bibliográfia egészét illető újdonság és nagy távlatokat nyitó perspektíva, hogy 2001-től hálózati úton is elérhető a Néprajzi Múzeum Könyvtárának bibliográfiai adatbázisa.

A praktikus kötet egy nagy hagyományú, ugyanakkor megújuló és megújulni kész diszciplína gondosan összeállított, nagy haszonnal forgatható könyvészete. Folytatja azokat a hagyományokat, amelyeknek alapjait Sándor István rakta le, és felkelti a reményt, hogy az oly hiányzó retrospektív kötetek elkészítésére, kiadására is vállalkozik a könyvtár nem csak hozzáértő, felkészült, hanem lelkes munkatársi gárdája.

Pogány György

atiatue feleym z untuchel **S**ermo sup sepuclurum.
 me vogmuc. ysa pur es chomuy uogmuc. Denyi miloffben
 terunteve cleve miy isemucut adamur. es odutta vola neki
 paradusumut hazoa. Es mend paradusumben uolov gumlectul
 munda neki elme. Heon tilurua wr ig fa gumke rvl. He
 munda neki meret un enepc. ysa ki nopun emdul oz gumf
 rvl. haladnee halalaal holz. Hadlana chohtat terunteve isten
 rvl. ge feledere. Cugede urdung intervinee. es evec oz tilur
 gumlit rvl. es oz gumfben halatur evec. Uoz gumfnee vvl
 keferuy uola vyz. hug turchucat migz zozozia vola.
 Nam heon muga nec. ge mend w foranec halatur evec.
 Horogu vec isten. es vetere wr ez muncas vilagbele. es leyn
 haladnee es pucinec feze. es mend w nemenee. Ric oz ve.
 miy vogmuc. Hug es tiv latiatue szuntuchel. isa es num
 gg ember mulchoria ez vermut. ysa mend oz chuz tarov
 vogmuc. Wmagguc urome isten kegimur. ez lelic ert. hug
 iorgosim w neki. es kegiggen. es bulscassa mend w bunet.
 Es vmagguc szen achsem maria. es bovdug michael archangelt.
 es mend angelt. hug umaggonoc eretix. Es umagguc
 szen peter uror. kinec odut hovolin ordonia. es karnie.
 hug ovga mend w bunet. Es vmagguc mend szentucut.
 hug legenee neki seged urome scine cleit. hug isten i v ui
 madlaguema bulscassa w bunet. Es zoboducia wr urdung
 idetur rvl. es pucul kuzozia rvl. es vez esse wr paradisu
 mugulmabel. es oggun neki munin uruzagbele uror. es
 mend ioyben rezet. Es keallatue uromchuz elurmel. krt.
Seerelmei bratym umagguc^{omuc} ez seegin ember liska ert.
 kuz ez nopun testet tametive. hug ur urt kegimnebel
 abraam. ysaac. iacob. kebeleben helhezic. hug birlagnoy
 iytua mend w szeniu es unrtrei cuzicun ioy
 felevl iochtorua ilezie wr. Es tybenmetuc. clamate ui. k.
Sprame nosti frs km dei nra. hic faciat sacerdos simone ppa
 quanta gra dñi est gratificauerat pmum adam patre
 nrm. si diabolo suadente dñi peccauit. quid sibi ex oib' suis
 posteris te pmeruit. ecce frs uidetis oculis uestris

